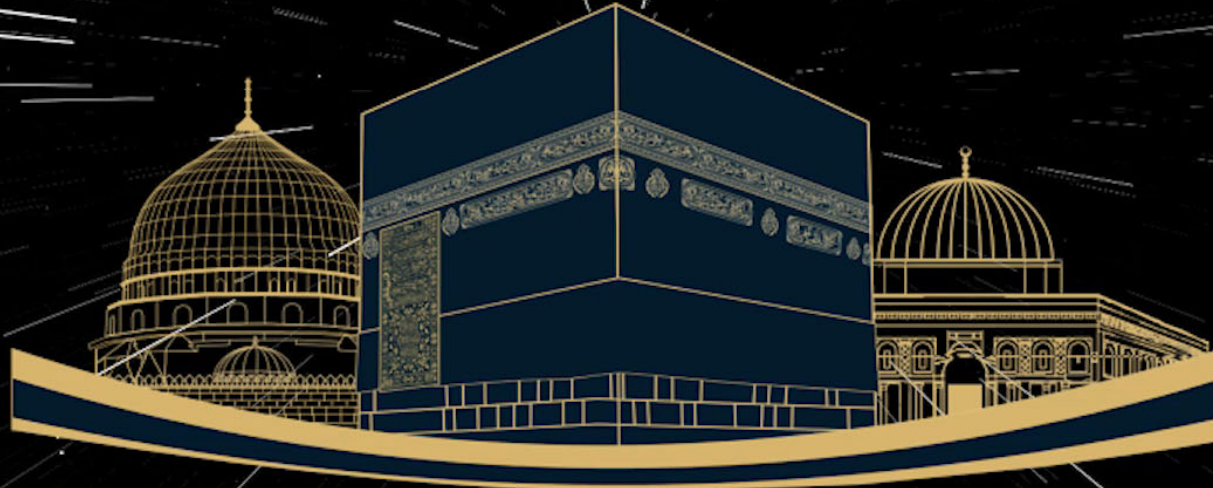

**T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI**

HAC VE UMRE HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Mekke Ziyaret Yerleri

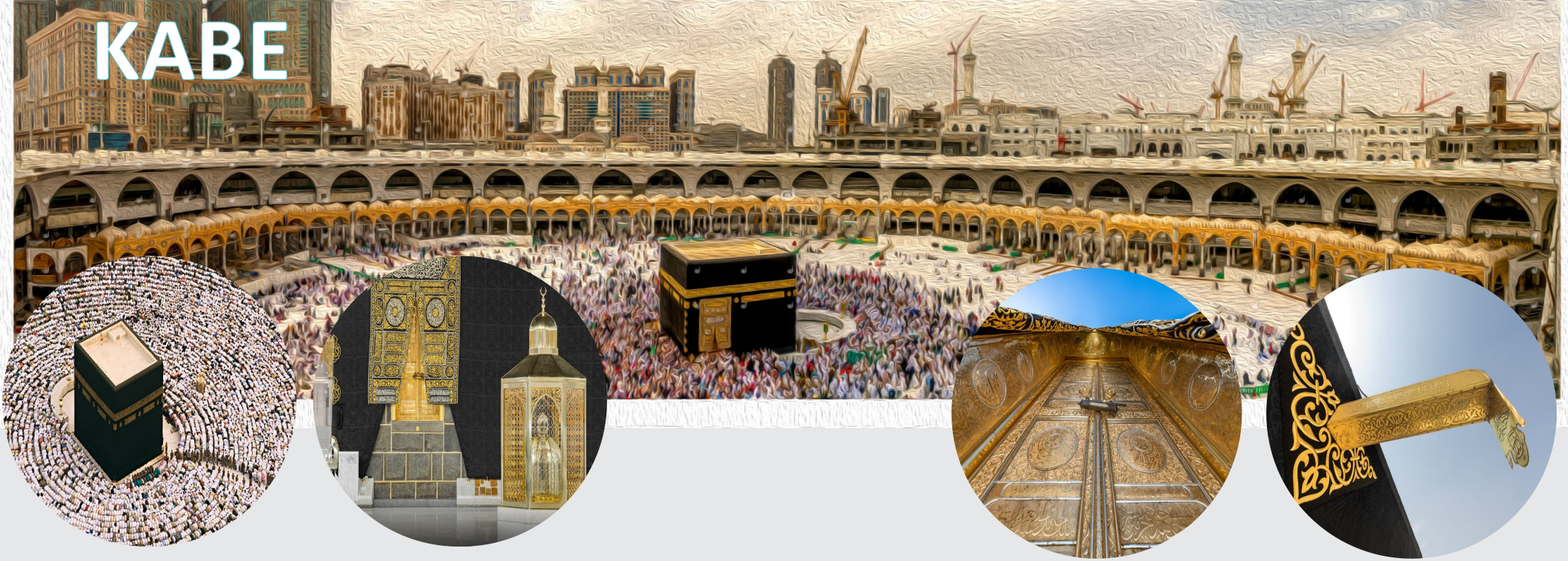
Mekke'de

Arafat, Müzdelife, Mina, Peygamber Efendimizin (s.a.s) doğduğu ev, Cin Mescidi, Cennetü'l Mualla Kabristanı, Nur Dağı, (Hira Mağarası) ve Sevr Dağı

KABE

Günde en az beş vakit kendisine yöneldiğimiz Kâbe, yeryüzünde âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk binadır. İlk defa Hz. Âdem tarafından inşa edildiği rivayet edilen Kâbe-i Muazzama, Hz. Âdem'den itibaren pek çok defa tamir edilmiş veya yeniden yapılmıştır. Yeryüzüne indiği zaman Hz. Âdem (a.s.)'e Yüce Allah, yeryüzünde, semadaki Beyt-i Ma'mur'un izdüşümünde bir 'Beyt' yapmasını, onun ve evlatlarının, meleklerin arşın etrafında ibadet ettikleri gibi Zatına ibadet etmelerini emretmiştir. Rivayetlerde, meleklerin Kâbe'nin yapımına yardım ettikleri bildirilmektedir. Beyti ilk yapan, orada namaz kılp tavaf eden Hz. Âdem (a.s.)'dir. Daha sonra Kâbe, Allah'ın emriyle Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail (a.s.) tarafından yeniden yapılmıştır.

KABE'NİN BÖLÜMLERİ

Yemen Köşesi

Güneybatıda Yemen'i işaret eder.

Şamî Köşesi

Kuzeybatıda Şam'ı [Suriye'de] işaret eder.

Irak Köşesi

Kuzeydoğuda Irak'ı işaret eder.

Hicr-i İsmail

[İsmail Taşı]

Alçak, yarım daire şeklinde bir taş. Eskiden Kabe'nin bir parçasıydı.

SİYAH TAŞ

[HACER'ÜL ESVED]
Kabe'nin güneydoğu köşesinde cennetten indiğine inanılan taş.

İbrahim Türbesi

[Makam-ı İbrahim]

İbrahim Peygamberin ayak izlerinin bulunduğu camdan bir mahfaza.

Zemzem Kuyusu

Al Haram Camii'nin içinde eski bir kuyu.

Kahverengi Mermer

Tavafın başlangıç noktası.

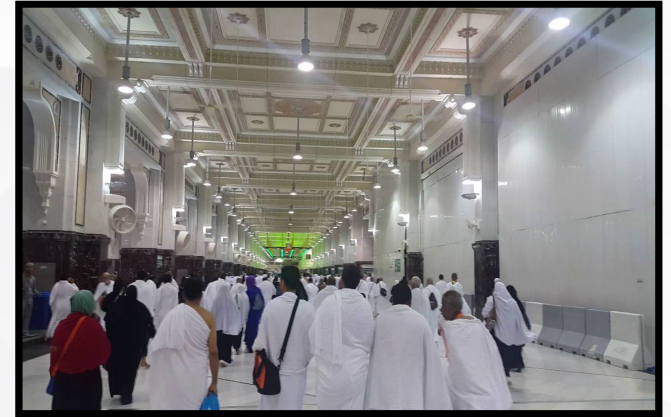
Kabe'nin Kapısı

1979 yılında yapılan 300 kg ağırlığında altın kapı.

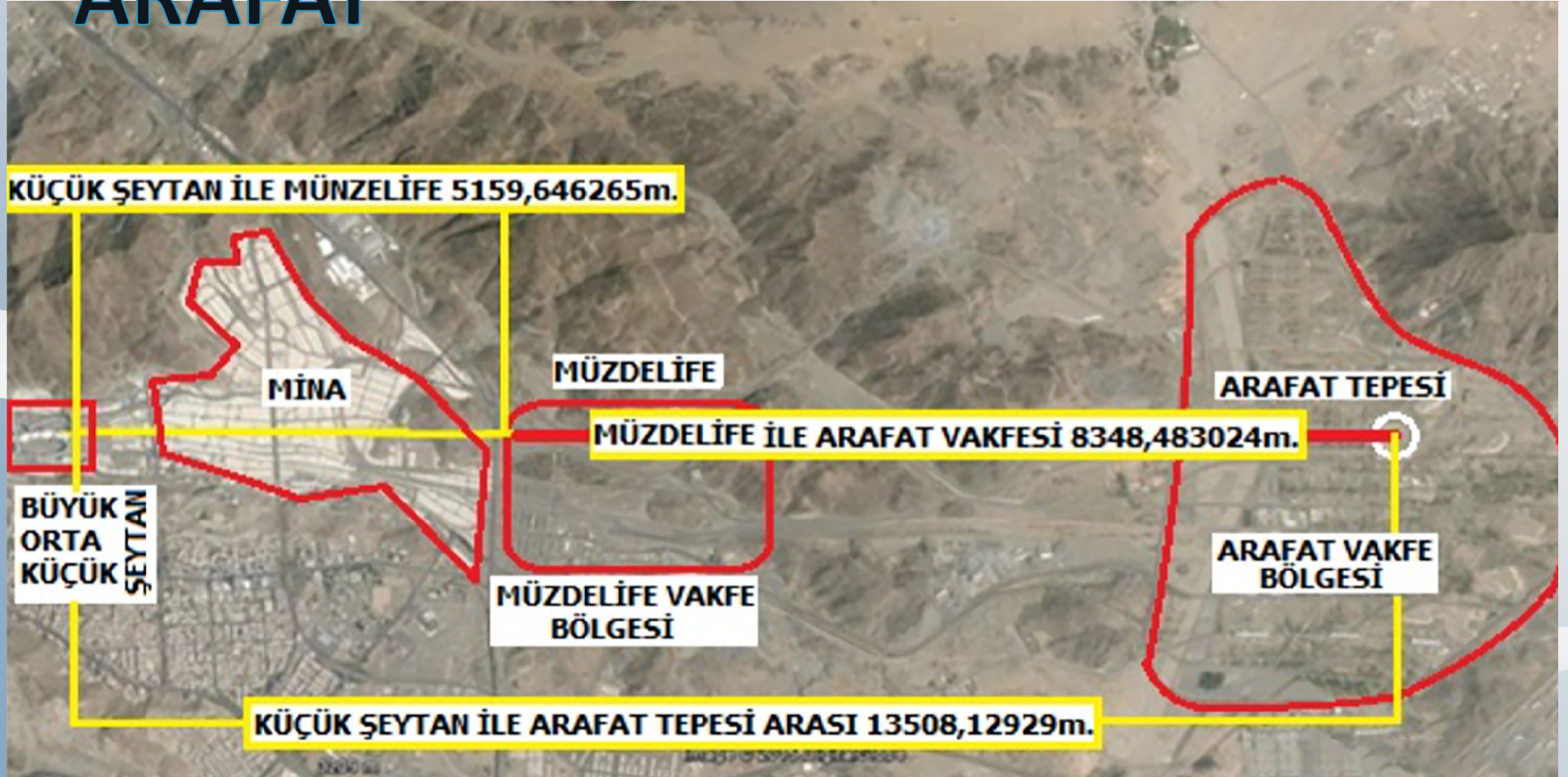
Safâ ve Merve

Safâ, Mekke'nin doğusundaki Ebukubeys dağının eteğinde Mescid-i Harâm'ın kuzeydoğusunda, Merve'den biraz daha daha yüksek ve Kâbe'ye daha yakın bir tepedir. Safâ'nın tam karşısındaki Merve ise Mekke'nin batısındaki Kuaykân dağının eteğinde, Harem-i Şerif'in kuzeybatısında ve Kâbe'nin Rûknülirâkî Safâ tepesi köşesinin karşısında yer alır. Her iki tepe arasındaki uzaklık yaklaşık 400 metredir. Safâ ile Merve arasındaki vadi zamanla doldurulup yükseltilerek tesviye edilmiş, zemini yürüyüş için uygun hâle getirilerek tepelere çıkmayı kolaylaştıran merdivenler yapılmış ve hac mevsimlerinde geceleri aydınlatılmıştır. İki tepe arasındaki sa'y yapılan alanın üstü 1922'de kapatılarak hac ve umre yapanlar kısmen güneşten ve tozdan korunmuştur. 1955-1976 yılları arasındaki genişletmede burası Mescid-i Harâm'a katılmış ve sa'y yolu iki katlı olarak tasarlanmıştır. Kur'an-ı Kerim'de Safâ ve Merve'nin Allah'ın koyduğu sembollerden olduğu belirtilmekte, bu iki tepe arasında sa'y etmenin hac ve umre ibadetinin parçası olduğu vurgulanmaktadır (*Bakara, 2/158*). Hz. İbrâhim, oğlu İsmâil ile Kâbe'nin yapımını tamamladıktan sonra hacla ilgili menâsikin tamamını uygulamalı olarak onlara öğreten Cebrâil, Safâ ve Merve tepeleri arasında sa'y etmelerini de gösterdi. Hz. Hâcer'in oğlu İsmâil'e su bulmak için iki tepe arasında telaşla koşuşturmasının, tâbi tutulduğu bu şiddetli imtihanı Allah'a olan güveni ve inancı uğruna sıkıntılara göğüs germesine bir ödül olarak başarmasının anısını canlandıran bu uygulama, Mekke'de putperestlik inancının yaygınlaşmasıyla terk edilmiş, İslam'ın gelişiyle birlikte tekrar hac ve umrenin bir parçası olarak başlatılmıştır.

ARAFAT

ARAFAT

Hac ibadetinin en önemli rüknü olan Arafat vakfesinin yapıldığı yeri ve Haccın vaciplerinden olan Müzdelife vakfesinin yapıldığı yer ile cemeratın icra edildiği Mina'yı ziyaret etmek isterler. İbadete ilişkin olarak buralarda yapılacaklar, hac ibadeti ile ilgilidir. Haccın en önemli rüknü olan Arafat vakfesi, Arafat'ta gerçekleştirilir. Hacda ayrıca Müzdelife vakfesi de vardır. Bunun yanında Mina'da yapılacak birtakım fiil ve davranışlar da yine hac ibadetine ilişkindir. Kelime olarak Arafat, “bilme, anlama, tanıma” ve “güzel koku” gibi manalara gelen bir kökten gelmiştir. Dünyanın her tarafından gelen insanların bu yerde birbirleriyle görüşüp tanışmaları veya günahlarını itiraf ederek Allah'tan af dilemeleri, affedilmelerinden sonra günah kirlerinden temizlenip Allah katında güzel bir kokuya sahip olmaları sebebiyle Arafat'a bu adın verildiği ileri sürülmüştür.

MÜZDELİFE

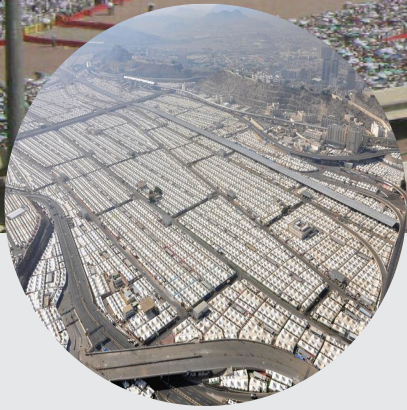

Hacı adaylarının vakfe yapmak için toplantıları, akşam ve yatsı namazlarını kıldıkları, şeytan taşlama için taş topladıkları bölgeye Müzdelife denir. Mina ve Arafat arasında bulunan 12km² genişliğindeki bölgeye Müzdelife denir. Yüce Allah bu meydanda bolca ibadet etmemizi emir buyurmuşlardır. Haccın vaciblerinden olan Müzdelife vakfesi bu meydanda gece konaklayarak yapılır. Akşam vakti Arafat'tan yola çıkan hacılar, akşam ve yatsı namazlarını yine bu meydanda kılarlar. Şeytan taşlamada kullanılacak taşlar da buradan toplanır.

MİNA

Arafat'tan Mekke-i Mükەرreme'ye doğru yol alırken Müzdelife'den sonra Mina'ya gelinir. Mina, etrafı dağlarla çevrili bir vadidir. Doğudaki başlangıcı, Vadi-i Muhassir, batı sınırı ise Akabe'dir. Mescid-i Haram'dan yaklaşık iki km. uzaklıktadır. Mescid-i Haram'ın kuzey doğusuna düşer.

Zilhicce'nin sekizinci günü hacılar sabah namazını Harem'de kıldıktan sonra Mina'ya hareket ederler. Zilhicce'nin sekizinci günü öğle, ikindi, akşam, yatsı ve zilhiccenin dokuzuncu günü sabah namazını burada kılarak Arafat'a hareket ederler. Arafat dönüşü de Zilhicce'nin onuncu, on birinci ve on ikinci günleri burada kalınır ve Hac menasikinden cemerata taş atma, kurban kesme ve tıraş olma fiil ve davranışları burada yerine getirilir.

CIRANE

Cirane

Cirane, Taif ile Mekke-i Mükەرreme arasındadır. Mekke-i Mükەرreme'ye 29 km. uzaklıktadır. Allah Resûlü (s.a.s.)'nün Huneyn'den sonra umre yapmak için ihrama girdiği yerdir. Resûlullah (s.a.s.)'ın, Cirane'de bir süre kalmış olması ve oradan ihrama girerek umre yapmasının hatırasına buraya sonradan bir mescit yapılmıştır. Burada bir de su kuyusu bulunmaktadır.

AKABE

AKABE

Mina'da bulunan Cemre-i Kübra (büyük şeytan)dan Mekke-i Mükەرreme istikametine doğru az ilerde sağ tarafta bir mescit bulunmaktadır. Bu mescide Akabe Mescidi veya Biat Mescidi denmektedir. Bu mescidin bulunduğu yerde tarihin akışını değiştiren biat olayı yaşanmıştır. Bu büyük olayın anısına yapılan bu mescid, tarih boyunca birçok defa yenilenmiştir. Bizim için önemli olan, bu mescidin bulunduğu yerin hatırasıdır. Burası, hac mevsiminde Medine'den gelen sahabilerin Resûlullah (s.a.s.) ile buluşarak ona biat ettikleri yerdir.

HAYF MESCİDİ

HAYF MESCİDİ

Mina'nın kuzeyindeki dağın eteğinde Cemre-i suğra'ya (küçük şeytan) yakın bir yerde büyük bir cami bulunmaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere Allah Resûlü (s.a.s.), bu camiin bulunduğu yerde kalmış, namaz kılmış ve hutbe okumuştur. İlk önce etrafı çevrilerek bir sahra mescidi hâlinde düzenlenen bu cami de tarih boyunca pek çok defalar yeniden yapılmış ve genişletilmiştir. En son olarak Suudi Arabistan tarafından yapılan yeniden yapım ve genişletme ile dört minareli büyük bir cami hâline getirilmiştir.

NEMİRE MESCİDİ

Arafat'ta bulunan büyük bir camidir. Arefe günü öğle ve ikindi namazları cemeat-i kübra (büyük cemeat) ile cem-i takdim (usulüne göre birleştirilerek) bu camide kılınır ve burada hutbe okunur.

Veda haccında Allah'ın elçisi (s.a.s.) için burada bir çadır kurulmuş ve Hz. Peygamber burada namaz kıldırıp hutbe okumuştur. Daha sonra buraya etrafı duvarla çevrilerek bir sahra mescidi yapılmış ve bu cami tarih boyunca pek çok defalar yenilenmiş ve genişletilmiştir.

Son hâliyle içinde yaklaşık üç yüz bin kişinin namaz kılabileceği altı minareli bazı yerleri iki katlı bir cami hâline gelmiştir.

CENNET-ÜL MUALLA

İçinde Hz. Hatice validemiz de dâhil olmak üzere pek çok sahabinin defnedilmiş bulunduğu Mekke'nin en eski kabristanı. Hz. Peygamberin oğulları Kasım ve Abdullah da burada defnedilmiştir. Ayrıca Ebu Talip ve Abdulmuttalip de bu kabristanda bulunmaktadır. Osmanlılar döneminde başta Hz. Hatice validemiz olmak üzere bazı sahabilerin kabirleri üzerinde kubbeler bulunmaktaydı. Kanunî, Hz. Hatice (r.a.)'nin kabri üzerine büyük bir kubbe yaptırarak buraya bir de türbedar tayin etmiştir. Mekke-i Mükەرreme, Suud devletinin yönetimine geçtikten sonra kabristandaki kubbeler yıkılarak mezarlar düzlenmiştir.

CİN MESCİDİ

Cinlerin Hz. Peygamber (s.a.s.)'den Kur'ân-ı Kerim dinleyerek iman edip kendisine biat ettikleri yer olarak ifade edilen mahalde Cin Mescidi adıyla bir mescit bulunmaktadır. Bugün burada bulunan mescidin yerinde daha önce eskiden yapılmış bir mescit bulunmaktaydı. Bu mescidin de tarih boyunca pek çok defa yenilendiği anlatılmaktadır. Rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (s.a.s.), yanına Abdullah b.Mesud (r.a.)'u alarak bu mescidin olduğu yere gelir. Bir daire çizer. Abdullah b. Mesud'dan onun dışına çıkmamasını ister. Cinler burada Allah elçisini dinlerler, ona biat ederler ve Müslüman olurlar.

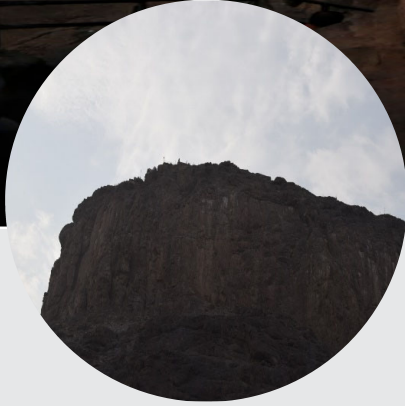

HZ. PEYGAMBERİN DOĞDUĞU EV

Metinde, Hz. Peygamber'in doğduğu evin yerinin, bugün Mekke kütüphanesi olarak kullanılan binanın bulunduğu yerde olduğu tahmin ediliyor. Ev, Harem-i Şerif'in kuzeyinde, yaklaşık 300 metre uzaklıkta yer alıyor. Ev, Hz. Peygamber'in dedesi Abdulmuttalib'e aitti, sonra oğulları arasında paylaşıldı ve Hz. Peygamber'in babasına verildi. Bu yer zaman içinde birçok kez el değiştirdi ve sonunda Harun Reşid'in annesi Huzeyran Hanım tarafından mescide dönüştürüldü. Yapı, tarih boyunca birkaç kez tamir edildi ve bugünkü haline Kanuni Sultan Süleyman zamanında getirildi. Sonraları kütüphane olarak kullanılan bina, Mekke Evkaf İdaresine devredildi.

HİRA MAĞRASI

Hira Mağarası'nı veya Hira Mağarası'nın bulunduğu Nur Dağı'nı ziyaret etmek, ibadetin bir parçası değildir. Ancak bir Müslüman, Mekke-i Mükەرreme'de bulunduğu sürece Hz. Peygambere ilk vahyin geldiği Hira Mağarası'nın bulunduğu Nur Dağı'nı en azından uzaktan defalarca seyredecektir.

Hira mağarası, Nur Dağı'nın zirvesinden 15 m. aşağıda dağın kuzeyine bakan tarafında yer almaktadır. İçerisinde bir kişinin kalabileceği kadar bir alan vardır. Mekke-i Mükەرreme'ye bakan tarafında bir açıklık bulunmaktadır. Bu açıklıktan Kâbe-i Muazzama görülebilir. Ancak bu gün çevredeki yapılaşma nedeniyle sadece Mescid-i Haram'ın minareleri görülebilmektedir.

SEVR MAĞRASI

Sevr Mağarası'nı ziyaret etmek de ibadetin bir parçası değildir. Hicret sırasında Resûlullah (s.a.s.), Hz. Ebu Bekir (r.a.) ile birlikte müşriklerden korunmak amacıyla içine girerek sığındıkları ve üç gün kaldıkları yere Sevr mağarası denmektedir. Sevr Dağı, Mekke'nin güney batısında yer almaktadır. Yemen yolu üzerinde Mekke'den 5 km. uzaklıkta yer alır. Hayli yüksektir. Bu mağara, Sevr Dağı'nın tam tepesinde bulunmaktadır. İki üç kişinin sığacağı kadar bir alanı vardır. Kur'an-ı Kerim'de de bu mağara zikredilmektedir. (Tevbe sûresi, 9/40)

HUDEYBIYE

HUDEYBİYE

Hudeybiye, Resûlullah (s.a.s.)'ın Mekke müşrikleri ile antlaşma yaparak İslâm davetinin önündeki en önemli engellerden birinin kalkmasını sağladığı yerdir. Mekke-i Mükەرreme'ye yaklaşık 17 km. mesafede yer alan Hudeybiye, şimdiki tanımlama ile Eski Cidde Yolu üzerindedir. Harem sınırının hemen dışında yer aldığı ve yol üzerinde bulunduğu için Hudeybiye Mekke-i Mükەرreme'de ikamet edenlerin umre için ihrama girdikleri yerlerden biridir.

TEŞEKKÜR EDERİM.